

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

stufwa med kakelugn, tvåanne kamrar och kök å andra sidan om förstugan, som går igenom hela bygningen; samt en fulkomligen god källare och wind. Utför denna bygning i söder, står en både stor och wacker trädgård, och utmed gården en brun med ganska godt watten; åfwen som ågorna äro wäl håfdate. Det andra Hemmanet Lindelycka, har wakraste låge, wäl håfdate ågor och Bondehus: utomdes är wid desse Hemman mycken och rik torf-skörd, ungele och löf-skog, mycket god ång, och widlyftig utmark, åfwen del uti fiske-watten, jämte kort och god wäg til kyrka, qwarn, Stadens landswägen och salt-sjön.

Koppymningen förjattes i höst uti Frimurare-barn- och ympanings-huset; och tackas wederbörande där om anmäla sig, inom slutet af denna månad, hos Kongl. Lif-Medicus, Herr Carl Didrich Engelhardt.

En wind och et loft hos Fru Ahman står at hyra.

Nästkommande Tisdag, som är den 17 denes, kommer afledne Handelsmannen Hernsdahls arfingars hus, at til den mestbudande försäljas, då ock i samma hus, sängkläder och några husgeräds saker blifwa försälde.

En hel tomt upå Dwarnebergs-gatan är til salu; och kan om priset med Spil-smeden Worm accorderas på Dwarneberget.

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 21 Augusti 1762.

Fortsättning om Landtmanna-tiltag och närings-fång.

Jag beder at så wid detta ämnet frambara en berättelse om dråls-wåfnadens upkomst i Mark. Min sagesman war den sifte Uttelågen, så wida jag wet, af de gamle Kloster-wåfware. Jag menar at någon gammal Holländare, såsom innehafware af Als-Kloster, förmodeligen en de Geer, inråttat på Als-Kloster en Linne-Fabrique; därifrån hafwa wåfware utkommet i de omliggande Soken. Med sine på Klosteret förtjente penningar togo de emot Hemmans-bruk, och en af dem stadnade i Sunneshorp uti Lindberga Soken, där hans sonesforlär blef dödd, utan at hafwa forplantat wetenskapen, fast han lårt hånne af sine fäder. Denne berättade mig, at hans farfar blef förskrefwen til Krantsbro i Marks Hårad, och at han där tillöfwade någon at wåfwa dräll: sedan har Konstn spridt sig öfwer hela Marks Hårad. In-

gen

gen må mistycka, at jag berättar detta. Jag wet ej, om det är synnerlig heder för våre Halslänningar, at Marks-boarne wäsiwa dräll, då wi sjelfwe nu förlorat konsten. Jag skulle stå mas, om min far haft en wetenskap, den med honom blifwet dödd; och jag skulle hålla mig för wanbyrdinge, om jag ej förstod konsten, så framt han ej gjort hånne til en hemlighet.

Jag wet ej, om min penne får löpa längre: nej, jag tör intet säga, hwad jag tänker. Herrar Patrioter! tager mig ej för en luvendrågares advocat, för en fiende af Swenska tillverkningar, för en Compagnon af Expediter. Jag betygat, at i tagen miste. Men tager mig icke heller för en Swensk träl, hwilken är efter al lag et orimeligt djur.

Fabula docet, sade min gamle Läromästare Aesopus, 1) At As-kloster, en Kongs-gård på landet, waret stambäll för en Fabrique som knapt hunnet at i tredje åldren bli utrotad, och under det han stod wid magt, aldrig kunde behålla et privilegium exclusivum i fred för Bönder.

Herr Bruks-Patronen Bengren fant, at fast han ej tänkte wid sit järn-bruk antingen anlita skog eller grufwa, wore dock Landsbygden tjenligare än någon Stad til Bruks-inrättningar. Så tror jag ock om alla de Fabriquer, hwilkas tillverkningar tarstwas mest i det människa lefwernet. Jag gaf fordom en plåt för en ain kamlott, som jag skulle få för hälften, om det kunde

kunde tillverkas af Bönder. Och jag vågar säga om detta, som om brännewins-förbudet, at när Oeconomiske lagar döda egennytta, så blifwa de aldrig åttlydde. Men bli de så inrättade, at de så egennytta på sin sida, så behöfwas, til deras werkställande, inga Fiscaler.

2) At det ingen skada är för det almånna, utan en säker nytta, om de som waret Mästare wid Fabriquer, blifwa bönhäfar, såsom Hemmans-brukare. Ach huru skulle jag le, om en Ull-kammare, en Klädewäsiware-Gesel, parad med en Spinnersta, och en Stofts-wäsiware finge städja hwar sin Hemmans-del i min Soken; och huru skulle icke dessa slögder utwidga sig? Omfider skulle därtill ej fordras mer konst, än at tillverka blaggarn, låroft, eller dräll.

Jag lemna linne-tillverkningarna något litet, medan jag beser ylle-tillverkningen.

Wår almoge tillverkar här i orten af sin grofwa ull walmar, fyrträ och bordkläden. Bondens råck och qwinfolkens hwardags-kläder äro af egen tillverkning; men drängarnas westar och liffstycken, jämte qwinfolkens högtids-kläder, äro klåde, kalminck, kamlett, m. m. Jag frågar ej efter, hwar de äro tillverkade; ty det är nog, de äro wäl betalte. Somliga Socknar äro mer än andra prälande, och jag har mas så ofta jag ser qwinfolken från Mark köpa i boden utländsk lin-wäsiwad til förklåde och halsduk m. m. Den jag tror de kunde sälja at sjelfwe Woländaren. Alminstone tror jag at våre Marks pigor äro mycket snällare än Holländskor.

Men jag har mycket at sqwalra om ullen, och des handtering:

Alle de jag i förstone talade med, sade, at den Spanfka ullen duger intet; hon siltar sig, hon knutar sig, och semton andra lyten hade hon. Jag har i 3 år näpligen såldt en mark, ingen Hattemakare har welat ha hånne, och hon har i min egen hushållning äfwen blifwet cassetad. Jag hade nästan förlorat mit tålmod, när jag före et par år tillbaka gick bort til en Klädewärfware, som war min gamle bekante; den underrättelsen jag fick af honom, verkstälde jag; och se här, mine Landsmän, hela hemligheten. Jag klippte mina får wid Pinges-tiden, utan at twätta dem sedan jag utwalt den finaste ullen, tog jag hånne om aftenen, och lade hånne i blöt uti warmt watten, däri jag blandat fjerdedelen Kammarlut. Om morgonen bittida togs hon up, och det första försöket lades i et rissel och höts under pumpen; en Niga rörde så småningom, och lyftade i ullen med en pinne: Ty jag hade förbudet, at röra hånne med händerna; därmed blef hon ren. Det andra försöket twättades i rinnande watten på samma sätt, sedan lades hon at torka, därpå nappades hon, och sedan tog jag til et halft Ellspund ull et quarter bomolja, hwilken sprängdes på hånne med en mjuk wisp: hon nappades sedan, och blandades rätt wäl, strubades och kardades; och jag wäntar mig et stycke drap de ferne för min upfinning. Den bätre kan, tråde up; hwar och icke, så brukte Sweriges almoge detta tillika med mig.

(Fortsättning härnäst.) Swad

Swad nytt i Staden?

Korta Stadsnyheter.

Då Kongl. Maj:ts Tro-Man, Biskopen öfwer Göttheborgs Stift, Högwördige Doctoren, Herr Eric Lamberg/ anlände til Göttheborg, den 13 Augusti 1762, emottogs Han med följande wälmenta önskning, af samtliga Lärarne i Cathedral Scholan där, sådes.

Så går vår Biskop til sit Stift
At fylla wärdigt op sit ställe!
Bort laster, eder detta gälle!
Bort ränker! här är ert förgift,
Et hjerta af så mycken styrka,
Och som så redligt är i alt,
Ser wist sin HErre hundrafale
Wid fyret här uti Hans kyrka.

Wälkommen därför, store Man,
At tråda under denna börda!
Besal, och wi med glädje wörda;
Ty saken går Din HErre an,
Upsostrings-werket på Dig hwilar,
Wi träle uti detta sätt;
Men tro wårt arbet blifwer sålt,
När Du til denna pligten ilar.

Fråd någder in i Göttheborg,
 Och njut en säll och långer lefnad,
 Till hela detta Stiftets trefnad,
 Och afund til odödlig sorg!
 At pennen tolkar här vårt hjerta,
 Det tro wi säkert at Du wet;
 Men wore det en hemlighet;
 Så wore den vår största smärta.

Den 18 dennes intog Hans Högmördighet
 sit säte, som Präses uti Consistorio härstädes,
 och utnämde wid samma tillfälle följande Kyrko-
 herdar til Prostar, nämligen: Kyrkoherden på
 Djörn, Herr Ewen Lindberg, Kyrkoherden i
 Kongälf, Herr Magister Andreas Franchelius,
 Kyrkoherden i Wård, Herr Carl Brag, Kyr-
 koherden i Warberg, Herr Anund Hammar,
 och Kyrkoherden i Weddige, Herr Magister
 Peter Arfwidson.

Göttheborgske Wexel-coursen.

Onsdagen, den 18 Augusti.

London	- -	96	- -	Dal. R. mt.
Amsterdam	-	89	dub. usö	M: k R. mt.
Hamburg	-	88 ¹	- -	M: k R. mt.

Den 18 dennes återkom Swenska Ostindi-
 ska Compagniets Skepp, Niksens Ständer,
 fört af Capitaine Baltasar Grubb, lyckeligen
 til gamla Elfsborg.

Ankomne äro Skepparne Ewen Beyer ifrån
 Liverpool med salt, Johan And. Rommel ifrån
 Et.

Et. Ubes med dito, Börge Lundström ifrån
 Lissabon och Et. Ubes med dito, Anders An-
 dersson ifrån Hull med barlast och litet hö.

Regångne äro Skepparne Carl Fred. Fall-
 berg til Hull, Adam Young til Angeland, Arf-
 wid Liberg til Lieth, Bengt P. Hanhals til Emb-
 den, Peter Surtees til Angeland, Fred. Cen-
 dell til London, Isaac Stare til Amsterdam, Wal-
 ter Nicol til Islesman, Hugh Boyd til Air,
 Engelbrecht Gedda til Dinsferry, alla med järn
 och bräder.

Selsingör. Den 9 Augusti gingo härige-
 nom Skepparne Aron Wof ifrån Göttheborg til
 Wiborg med salt, Anders Matson ifrån Stock-
 holm til Dublin med järn, Beyer Erikson Rjöb-
 we ifrån Stockholm til Amsterdam med tjära,
 Hildert Månsson ifrån Göttheborg til Königs-
 berg med sill. Den 10 dito, Jacob Ohman,
 Anders Petersson och Jean Meindert ifrån Göt-
 theborg til Kälberg och Danzig med sill, Fred.
 A. Dahlberg ifrån Marstrand til Stockholm
 med sill, Lars Elfwing ifrån Wisby til Udde-
 walla med kalk. Den 13 dito, Joachim Brän-
 måhl, och Matthias Ahman ifrån Stockholm
 til Dublin och Newcastle med järn, Ewen Kul-
 lin ifrån Danzig til Göttheborg med stafwar.

Små Kyrko-tidningar.

3 Swenska Församlingen äro ifrån den 12
 til den 18 dennes födde 4 Flicko-barn: Döde En-
 kan

Kan Benedicta Matmbeck, och Låro-Gossen
Sven Olofsjon, bägge af hetsig feber, och 4
barn af trösken, koppor och slag.

I Kronhus = Församlingen födt i barn:
Döde Handlangare-hustrun, Karin Masinus
dotter, 56 år gammal, afstärande sjukdom, Af-
skedadade Soldaten, Peter Stapelmo af feber,
och i barn af trösken.

Rundgörelser.

För 14 dagar sedan har en årlig män, på
något ställe, antingen här i Staden, eller och
i Masthugget förlagt en ny, hvit, och helt fin
klådes-kapräck med canetille knappar uti, samt
hvit klaff på ryggen. Den, hos hwilken han
blifwit förlagd, behagade lemna honom til Klåde-
karen wid Domkyrkan, då des möda skal med
tacksamhet erkännas.

En resande här i Staden, som åger heltåkt
wagn och årnar den 28 dennes begifwa sig på
wägen til Stockholm, åstundar en mans person
til fälskap, mot halfwa skjutens årtåggande.
Närmare underåttelse århålles der Magasinet
tryckes.

En fyrkantig järn = kakelungu åstundas til
köps; den som wil en sådan umbåra; anmäla
det hos Magister Montin.

Hos Herr Nils Joh. Lundwall finnes nyligen
inkomna citroner och pomerantsjer til köps.

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 28 Augusti 1762.

Fortsättning om Landmanna-tiltag och närings-fång.

Det är wäl ej wårdt, at hoppas på klådes-till-
verkningen här på Angelst fot, där det till-
verkas på Lands-bygden. Men lika mycket, om
wi til en början kunde få half-klåde. Jag ser
ej, at spiltningen blefwe särdeles betydande, om
wi hade godt klåde, som woro ej mer än 5 quar-
ter bredt. Detta skulle wara mycket bättre än
walmar, fördrå mindre både tid och möda, om
inlaget blefwe spunnet på långträck. Jag tän-
ker, at denna anmärkningen betyder mycket.
Låt mig se, om jag såsom Prest kan wisa årtill-
naden. Wäre almänne wäpware weta, at
det ger wäfnaden i synnerhet af sinne anseende,
när inlaget är finare än uprånkingen; det för-
står sig, at inlaget skal och wara lösare spunnet.
Efter detta med walmar, så är al uprånkingen
förlorad, och om han än twinnas, som jag hö-
rer somlige mine Sofneboar bruka, är det dock
M m